

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
PARAMOS MIRTIES ATVEJU ĮSTATYMO NR. I-348 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Paramos mirties atveju įstatymo (toliau – įstatymas) 5 straipsnio 3 dalimi, laidojimo pašalpa mokama Įstatymo 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą asmenį laidojančiam asmeniui. Išmokama laidojimo pašalpa nuo 2024 m. siekia 440 Eur, todėl neretai laidojant artimąjį šeimą susiduria su nemažais finansiniais sunkumais, o jos materialinė padėtis ženkliai pablogėja. Šių dienų kontekste, kuomet prekių ir paslaugų kainos ženkliai išaugusios, pinigų, kuriuos skiria Valstybė, nepakanka, todėl susitikimų su gyventojais apygardoje metu tenka išgirsti raginimų padidinti šį išmokos dydį, kadangi per 10 metų, t. y. nuo 2011 m. iki 2024 m. laidojimo pašalpa padidėjo tik nuo 312 iki 440 Eur., viso labo tik 128 Eur.

Estijoje pagal Valstybinių laidojimo pašalpų įstatymą valstybinė laidojimo pašalpa finansuojama iš valstybės biudžeto per Socialinės apsaugos ministeriją. Valstybinė laidojimo pašalpa, skirta laidotuvių Estijos teritorijoje išlaidoms padengti, mokama Estijoje ar už Estijos ribų įregistruotos nuolatinio Estijos gyventojo, užsieniečio, gyvenančio Estijoje ir turinčio leidimą laikinai gyventi, mirties atveju, taip pat mirus asmenims, nurodytiems Užsieniečių įstatyme ir Europos Sąjungos piliečio įstatyme. Paramos dydis skirtinguose regionuose skiriasi ir svyruoja nuo 250 iki 400 eurų.

Latvijoje Valstybinė socialinio draudimo agentūros prie Socialinės apsaugos ministerijos duomenimis, laidojimo pašalpą gali gauti asmuo, jei mirusysis asmuo atitinka kriterijus, suteikiančius teisę gauti laidojimo pašalpą (pavyzdžiui, miręs asmuo buvo dirbantis pensijos gavėjas), tuomet mokama viena, didžiausia, laidotuvių išmoka. Paramos dydis skirtinguose regionuose pagal atitinkamus kriterijus gali svyruoti nuo 300 iki 1217,54 Eur.

Lenkijoje laidotuvių išlaidas apmokėjusiam asmeniui mokama laidojimo pašalpa, kurios dydis siekia apie 928 eurus. Kiekviena įstaiga, organizacija taip pat turi teisę į šią išmoką, jei ji apmokėjo laidotuvių išlaidas (tai gali būti darbdavys, globos namai, savivaldybė ir kt.). Nuo 2024 m. liepos 1 d. planuojama, kad išmoka bus padidinta iki 7000 Lenkijos zlotų, kas sudarytų apie 1628 Eur.

Rengiant įstatymo pakeitimo projektą, buvo kalbėta ir konsultuotasi su laidojimo paslaugų teikėjais, gavėjais - gyventojais, Joniškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus darbuotojais, tad atsižvelgiant į jų nuomonę apie vidutines laidotuvių išlaidas, galima teigti, kad laidojančiam asmeniui laidotuvių išlaidos vidutiniškai sudaro apie 1700-2000 Eur. Tokia suma užtikrina pagarbų atsisveikinimą su mirusiuoju.

Tikslas:

1. Padidinti laidojimo pašalpos dydį iki 16 bazinių socialinių išmokų dydžio.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narys Liudas Jonaitis ir kiti Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Laidojimo pašalpos dydis Lietuvoje yra 8 bazinių socialinių išmokų dydžio (440 Eur). Šis dydis buvo nustatytas 2011 birželio mėn. ir iki šiol nėra peržiūrėtas, tik indeksuojamas kasmet pasikeitus BSI dydžiui (2020 m. BSI buvo 39 Eur., 2021 m. – 40 Eur., 2022 m. – 42 Eur., 2023 m. – 49 Eur., 2024 m. – 55 Eur.).

Mirus pensijinio amžiaus asmeniui parama yra ženkliai didesnė, nes išmokamos 2 mirusio asmens pensijos ir tikslinė kompensacija (jei buvo nustatyti spec. poreikiai). Būtina atkreipti dėmesį, kad iš šių lėšų dar turi būti apmokami likę mirusiojo įsipareigojimai iki mirties dienos (komunaliniai mokesčiai, mokesčiai už paslaugas, rinkliavos ir kt.)

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma keisti Lietuvos Respublikos Paramos mirties atveju įstatymo 6 straipsnį, įvertinus esamą ekonominę situaciją, taip pat situaciją dėl mokamų išmokų, mirus pensinio amžiaus ir darbingo amžiaus asmeniui, ir atsižvelgiant į laidojimo pašalpos dydį, siūloma laidojimo pašalpos dydį didinti iki 16 bazinių socialinių išmokų dydžio. Tai sudarytų 880 Eur. dydžio išmoką.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimti Įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Neatsilieps.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Nereikia.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Taip.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Taip.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projekte numatytiems pakeitimams įgyvendinti reikės papildomų 23,3 mln.eurų valstybės biudžeto lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Nėra

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra

Teikia
Seimo nariai

Liudas Jonaitis